

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

ЗЕНЧЕНКО Тетяна Федорівна

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ — ОСНОВА КОНСТРУКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ІННОВАЦІЙНИЙ ВИМІР

Реформування шкільної мовної освіти вимагає тісної співпраці початкової та середньої школи. Лише взаємодія вчителів молодших класів із учителями-словесниками дозволить досягти високої ефективності у викладанні рідної мови. Як зазначає М. С. Вашуленко, лише професійне спілкування педагогів різних рівнів сприятиме успішній реалізації сучасних освітніх завдань.

На сучасному етапі освітні цілі формуються на міжнародному рівні, що сприяє інтеграції України в глобальний освітній простір. Ініціатива «Освіта для всіх», проголошена ООН, передбачає рівний доступ до якісної початкової освіти. Це висуває нові вимоги до компетентності випускника, який має бути готовим не лише до оперування знаннями, а й до саморозвитку, адаптації, прийняття рішень і навчання протягом життя.

Освіта, наука та культура завжди залишаються носіями суспільних цінностей. Як зазначає В. Г. Кремень, ключовим чинником суспільства знань є людина, здатна не лише володіти інформацією, а й ефективно її використовувати. Саме через освіту можна сформувати особистість, яка Оновлення освітнього процесу в Україні спричинило необхідність перегляду його основних цілей. Виникає потреба у створенні дієвого дидактичного інструментарію, здатного реалізовувати поставлені завдання та забезпечувати якісний результат поведінки та національної свідомості. Саме на цьому етапі відбувається розвиток комунікативних здібностей, що забезпечують успішну інтеграцію дитини в суспільство. Аналіз наукових праць (Л. Виготський, О. Леонтьєв, М. Холодна та ін.), концепцій компетентнісного підходу (В. Бадер, О. Біляєв, Л. Вознюк та ін.) засвідчує, що цей підхід не лише змінює стандарти освіти, а й переосмислює її цілі, зміст і методи, орієнтуючись на формування компетентного випускника початкової школи.

Теоретичні засади спираються на праці філософів і лінгвістів про мову як засіб комунікації (Ф. Бацевич, І. Вихованець та ін.), психологів про мовленнєву діяльність (Д. Ельконін, О. Леонтьєв та ін.), лінгводидактів щодо комунікативного спрямування мовної освіти (О. Біляєв, М. Вашуленко та ін.). Зважаючи на це, мовленнєва компетентність розглядається у взаємозв'язку з мовною та комунікативною, а сучасна мовна освіта передбачає акцент на комунікативно-діяльнісний підхід до навчання мови.

Багаторічний пошук ефективних методик сприяв їхньому зростанню, однак не завжди враховувалася відповідність кількості методів їхній якості, рівень інноваційності та дієвості нових підходів. Простий аналіз дозволяє дійти висновку, що значна частина «інноваційних», «активних», «інтерактивних» методів є вдосконаленими традиційними варіантами. З урахуванням сучасних

освітніх орієнтирів психологи та педагоги оцінюють користь кожного навчального предмета через три аспекти: практичний, інтелектуальний і емоційний. У нових редакціях Закону України «Про освіту», Державного стандарту загальної середньої освіти та модельних програм головним акцентом є розвиток дитини. Тому всі складові навчального процесу – зміст (створення програм), методика (розробка підручників і посібників, упровадження методик) та оцінювання (визначення критеріїв успішності) – мають відповідати цій ключовій меті.

Якщо традиційне навчання було орієнтоване на засвоєння знань, умінь і навичок, то сучасний гуманістичний підхід акцентує увагу на гармонійному розвитку особистості. Традиційні методики спрямовувалися на накопичення знань, які тепер розглядаються як один із компонентів компетентності. Окрім нього, необхідно залучати також ціннісний, діяльнісний, світоглядний і емоційний складники. Лише комплексний підхід, за висновками науковців, здатен забезпечити розвиток дитини, що охоплює її фізичні, нервово-психічні та когнітивні зміни. Для досягнення розвивального ефекту освітнього процесу необхідно чітко розуміти його напрямок, враховуючи, що багато навичок, актуальних у XX столітті, втратили свою значущість у XXI столітті.

У концепції «Нова українська школа», яка передувала оновленню Державного стандарту загальної середньої освіти, визначено основні риси особистості: унікальність, активність, відкритість, саморозвиток і саморегуляцію. Оскільки ключовим орієнтиром є розвиток особистості, основна увага приділяється тим характеристикам, які мають соціальний запит: відповідальність, комунікабельність, ініціативність, здатність до командної роботи, безперервне навчання, креативність тощо.

Компетентнісний підхід до викладання мовознавчих і лінгводидактичних дисциплін сприяє вдосконаленню освітнього процесу в початковій школі та у підготовці майбутніх педагогів у закладах вищої освіти. Це стимулює розробку методичних рекомендацій, вдосконалення викладання частин мови, текстів різних типів і стилів, що сприяє формуванню мовної, мовленнєвої, комунікативної та предметної компетентностей, необхідних у сучасному суспільстві.

Професійне мовлення педагога спрямоване на здійснення інтелектуального, емоційного та морального впливу на учнів. Важливим є свідомий вибір мовних засобів для ефективного педагогічного спілкування. Для розвитку комунікативних умінь школярів необхідно формувати позитивну мотивацію до мовлення як засіб соціальної взаємодії. Молодші школярі мають усвідомлювати комунікативну функцію мови через інтеграцію мовлення у свою діяльність. У цьому контексті мовні та мовленнєві вправи повинні бути спрямовані на розвиток навичок спілкування та соціалізації, оскільки саме початкова школа є основою формування моральних цінностей, соціальної проактивності, суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>. Дата звернення: 28.03.2025.
2. Програми для початкової школи <https://surl.li/ehhdrq>. Дата звернення: 28.03.2025.
3. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 клас. URL: <https://surl.cc/fxovcn>. Дата звернення: 28.03.2025.

ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК Роксоляна Василівна

**РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ
СФЕРИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО**

Одним із ключових чинників успішного функціонування закладів вищої освіти в сучасному суспільстві є підготовка висококваліфікованих, компетентних і конкурентоспроможних фахівців, зокрема і професіоналів соціальної сфери. Високий рівень їхньої професійної майстерності, креативності та відповідальності за результати своєї діяльності зумовлює необхідність переосмислення підходів до професійної освіти сучасних спеціалістів.

Дослідники наголошують, що фахівець нового покоління – це особистість, яка відповідає викликам часу, стресостійка, здатна нестандартно вирішувати завдання, що постають перед нею. Разом із тим, концепція формування фахівця соціальної сфери не суперечить традиційним засадам цієї професії. Відданість справі, любов до людей, патріотизм, моральна та громадянська свідомість, інноваційність, професійний авторитет і досвід – це риси, що завжди визначали справжніх спеціалістів у будь-якій епосі та культурі.

Фахівці в галузях педагогіки, психології, філософії та соціології підкреслюють кілька ключових напрямів підготовки спеціалістів. Передусім вони мають володіти глибокими професійними знаннями. Також важливим є усвідомлення особистої відповідальності за власну діяльність, поведінку та прийняті рішення. Крім того, вчені наголошують на ролі креативності як визначального чинника розвитку сучасного людського потенціалу [2].

У контексті досліджуваної проблематики креативність визначається як здатність людини генерувати нові ідеї, знаходити нетрадиційні рішення та творчо підходити до розв'язання проблем. Ця якість є надзвичайно важливою для сучасного фахівця, особливо в умовах динамічного розвитку суспільства. Завдяки креативності можливо аналізувати ситуації під новим кутом та знаходити ефективніші шляхи їх вирішення, що є надзвичайно цінним у різних сферах діяльності [1].

ДОННИКОВА Ірина Анатоліївна Креативність в контексті людинотворчої місії освіти	119
ДРАЗІНА Євдокія Володимирівна Розвиток креативності у технологічних інноваціях сфери фізичної культури та спорту	122
ДУ Цзіні Практика та дослідження розвитку творчості в образотворчому мистецтві	125
ДУБОВИЙ Захар Сулейманович Розвиток креативності через сучасні вокальні техніки: експериментальний підхід	130
ДУЩЕНКО Ольга Сергіївна Розвиток креативності як необхідна умова підготовки майбутніх учителів	134
ДЬОМІНА Тетяна Олександрівна Формування наукової творчості у здобувачів вищої освіти з біомедичної інженерії	139
ДЯЧОК Дмитро Олександрович Креативність при викладанні сучасних інформаційних технологій	143
ZAKALYK Halyna Creative Methods And Creative Approaches In The Practical Activities Of Medical Students	146
ЗДІР Дарина Русланівна STEM-проекти як засіб розвитку креативності у молодших школярів	151
ЗЕНЧЕНКО Тетяна Федорівна Комунікативна компетентність — основа конструктивної комунікації: інноваційний вимір	154
ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК Роксоляна Василівна Розвиток креативності майбутніх фахівців соціальної сфери в освітньому процесі ЗВО	156
ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна Роль STEM-освіти у розвитку креативності й інноваційного мислення здобувачів освіти	160
ІВАНОВА Олена Сергіївна Психологічні механізми розвитку креативності як ресурсу інноваційної діяльності	163
ІВЛІЄВА Ольга Михайлівна Реалізація креативного підходу при підготовці вчителів математики	168
ІГНАТЕНКО Сузанна Олександрівна Креативність вчителя фізичної культури у проведенні рухливих ігор	172
ІЛАСОВ Олександр Олександрович Використання ігрових методик для розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти	175
ІНОЗЕМЦЕВ Сергій Анатолійович Інтеграція екологічного виховання у позашкільну освіту: ефективні методи та підходи	179
КАМЕНЧУК Тетяна Олегівна Розвиток креативного мислення на уроках безпеки життєдіяльності	181
КАРПОВА Ірина Гораційвна Теоретичні основи творчості у креативному розвитку особистості засобами соціально-виховній діяльності	184
КАСЯРУМ Сергей Олегович Розвиток креативності здобувачів вищої освіти у процесі навчання фізико-математичних дисциплін	189